

Forum VI

Tehtävä: "Neekerit" suomalaisissa tietosanakirjoissa

OTAVA 1906:

Nimitys, jota ennen käytettiin kaikista ns. mustaihoisista Afrikan, Australian sekä Etelä- ja Kaakkois-Aasian kansoista, mutta jolla nykyään tarkoitetaan vain Afrikan päärotua. – He muodostavat kielellisesti ehjän kokonaisuuden, mutta rodullisesti ja kansantieteellisesti he ovat hajaantuneet lukemattomiin heimoihin. – Kirjoitettua historiaa heillä ei liioin ole, eivätkä heidän muistitietonsa uletu taaksepäin kuin korkeintaan satakunta vuotta. – N:en rotutuntomerkit ovat puhtaimmin säilyneet sudanilaisissa n:eissä. Ulkomuodoltaan n:t ovat helposti erotettavissa muista roduista. Iho tumma, ei kuitenkaan musta (vastasyntyneen vaalea iho tulee vasta usean viikon kuluttua tummaksi) levittää omituista vastenmielistä hajua; vartalo keskikokoa (keskim. 168 cm), sivuilta ikään kuin litistynyt. Raajat hoikat (pohkeet melkein puuttuvat), käsivarret pitkät (kädet ulottuvat lähelle polvia). Pääkallo pitkä ja kapea (leveys-indeksi 70–74), luut tavattoman paksut ja vahvat. Poskipäät ulkonevat, nenä leveä, litteä, nenänjuuri latuskainen, sieraimet laajat, silmien väli suuri. Leukapielet leveät, mutta itse leuka kehittymätön. Hampaat suuret, ulkonevat, huulet ulkonevat, paksut. Kaula paksu. Tukka villamaisen kähärä, vanuttuu kuin villa; hiuskarva litteä. Parrankasvu huono, ihokarvat usein puuttuvat. Luonne: (muistuttaa monessa suhteessa lasta) iloinen, huoleton, turhamainen, häilyvä, totuudenrakkaus ja säälintunne puuttuvat; siveelliset käsitteet aivan toisenlaiset kuin meidän. Henkiset kyvyt ovat usein alhaisemmat kuin muilla roduilla; mainittakoon jäljittelykyky, soiton ja laulun rakkaus. Aistit tarkat. N:t pystyvät äkillisiin suuriin voimanponnistuksiin, mutta eivät luonnontilassa ollessaan juuri kykene pitkäaikaiseen, sitkeyttä kysyvään työhön. Elinkeinot: varsinainen n. on aito maanviljelijä; sivuelinkeinoja ovat metsästys, kalastus ja karjanhoito. – Käsiteollisuus ei yleensä korkealla kannalla. – Yhteiskuntarakenne: on kehittymätön. – Orjuus yhteiskuntaelämässä on yhtä yleistä kuin moniavioisuus.

OTAVA 1935:

Afrikan tummaihoisen väestö (busmannit ja kääpiöt ovat vaaleampia) ja tämän joko orjakaupan välityksellä tai muuten maanosiin joutuneet jäsenet. – N:n ulkomuodon luonteenomaisimmat piirteet ovat tumma iho (sysimusta ei esiinny ihonvärinä), harmaanmusta villamainen tukka, leveä ja litteä nenä, prognatismi, paksut huulet, pitkäkalloisuus. – Neekerit ovat aina olleet yksinomaan vastaanottavia, raudan valmistustaidon he ovat kuitenkin omaksuneet hyvin varhain. Omaa kirjaimistoa heillä ei kuitenkaan ole ollut ja lyhytikäisten neekerivaltioiden hallitsevat luokat ovat olleet vierasrotuisia.

OTAVA 1959:

musta, negridiseen roturyhmään kuuluvien ylteisnimitys; ahtaammassa ja tavallisemmassa merkityksessä Afrikan negridisten rotujen nimitys. Jälkimmäisiä 150 milj., niistä Yhdysvalloissa n. 23 milj. Henkisiä ominaisuuksia suuri mukautumiskyky, taiteellinen lahjakkuus ja kestävyys puute. – Afrikasta alettiin kuljettaa n.orjia

Etelä-Amerikkaan jo 1500-luvulla, Pohjois-Amerikkaan 1600- ja 1700-luvuilla. 1800-luvulla orjuus kumottiin. N:ien suojelua tarkoittavia toimenpiteitä on Liberian valtion perustaminen. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen n:en keskuudessa syntyi voimakas rotuliike, panafrikkalaisuus, joka tahtoi aikaansaada parannusta n:ien asemaan, luoda yhteenkuuluvuutta eri maanosien n:ien välille ja vastustaa valkoihoisten harjoittamaa Afrikan maiden valtausta sekä n:ien käyttöä valkoihoisten armeijoissa. Myös sanomalehtimiehestä käytetty leikillinen nimitys.

FACTA 1984:

negridiseen rotuun kuuluva ihonvärittään mustanruskea tai musta väestönosa lähinnä Afrikassa, vars. Keski-Afrikassa; myös Amerikan neekerijien jälkeläiset. Sekä eurooppalaisten hallitsemassa Afrikassa että Amerikassa, vars. Yhdysvalloissa, musta väestö on ollut rotusyrjinnän kohteena ja nimitystä neekerit on usein pidetty halventavana. Amerikan musta väestö nimittää itseään mustiksi tai afroamerikkalaisiksi, Afrikan neekerit puhuvat itsestään afrikkalaisina tai käyttävät kansan mukaista nimeä.

WEILIN & GÖÖS 1993:

Afrikan tummaihoisen väestö ja sen jälkeläiset muissa maanosissa. Neekeri-nimitystä on pidetty halventavana. Se on Yhdysvalloissa korvattu käsitteellä musta (black) ja Afrikassa käsitteellä afrikkalainen.

Tehtävät

1. Millaisina mustaihoiset kuvataan 1900-luvun alkupuolen tietosanakirjoissa?
2. Missä mielessä 1900-luvun alkupuolen tietosanakirjojen kuvaukset ovat rasistisia?
3. Miten tietosanakirjojen määritelmät ovat muuttuneet 1900-luvun aikana?
4. Ota selvää, miten 2000-luvun tietosanakirjat tai verkkotietosanakirjat määrittelevät termin.